

Ministr vnitra ČR
Jan Hamáček

Ředitelka odboru azylové a migrační politiky
Pavla Novotná

Ministerstvo vnitra
Nad Štolou 936/3 170 34, Praha 7

V Praze, 23. 4. 2020

Vážený pane ministře, vážená paní ředitelko,

dovolujeme si Vás oslovit v souvislosti se situací cizinců během současné koronavirové krize, zejména s ohledem na blížící se ukončení nouzového stavu a řešení z toho plynoucích výzev.

Důsledně sledujeme všechna vládní usnesení a také všechny informace na stránkách Ministerstva vnitra či Ministerstva práce a sociálních věcí. Zejména ve vztahu k právnímu a sociálnímu poradenství poskytovanému členskými organizacemi Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR je dobrá informovanost nezbytným předpokladem naší každodenní práce. **Velkou nejistotu v nás proto vzbuzuje nedostatek informací o tom, co bude následovat po ukončení nouzového stavu a jak bude řešena situace cizinců a jejich pobytových záležitostí.**

Dovolujeme si Vám proto zaslat doporučení, která vycházejí z naší každodenní poradenské praxe a reflektují potřeby cizinců i celé společnosti. Cizí státní příslušníci se stejně jako čeští občané dostali často do složité osobní i finanční situace, aniž by ji mohli jakkoliv ovlivnit. Kvůli překážkám řešení svého pobytového statusu během nouzového stavu a kvůli mimořádným opatřením v souvislosti s pandemií COVID-19 jim navíc často hrozí, že se s ukončením nouzového stavu na území náhle ocitnou nelegálně či bez možnosti své pobytové opatření dále prodloužit. V zájmu českého státu i poklidného soužití celé naší společnosti je takové situaci předejít.

Jsme přesvědčeni, že je nezbytné zakotvit šestiměsíční přechodné období, po které by cizinci nacházející se zde v okamžiku vyhlášení nouzového stavu legálně, mohli dále legálně zůstat na území za účelem vyřízení svých nutných pobytových záležitostí. Podávání či prodlužování žádostí na území a některé další úkony sice během nouzového stavu probíhají poštou, avšak množství agendy, kterou nelze řešit jinak než osobním podáním či podáním žádostí ze zahraničí, je velké. Vzhledem k omezené kapacitě úřadu a pracovišť OAMP nebude bez překlenovacího období zvladatelné. Předpokládáme, že znovuotevření úřadů bude podléhat přísnějšímu hygienickému režimu, tedy snaze nezahltit úřady a nevytvářet fronty, tak aby byla chráněna veřejnost, klienti i zaměstnanci ministerstva či policie. Stanovením navrženého přechodného období, spolu s navýšením kapacity objednávacího systému, by tak došlo k rozložení náporu na pracoviště OAMP. To by umožnilo hladký průběh návratu k normálnímu fungování.

Identifikovali jsme několik problematických oblastí, u kterých se domníváme, že je nezbytné přechodné období aplikovat:

1) Odstranění vad u podaných žádostí:

Vzhledem k tomu, že u žádostí podaných těsně před nouzovým stavem a v jeho průběhu poštou (mailem, datovou schránkou), byly tyto žádosti podané s vadami (nedoložení cestovního dokladu, nezaplacení poplatku či nepředložení dokumentů, které vystavuje subjekt nedosažitelný v době nouzového stavu), bude třeba po ukončení nouzového stavu tyto vady odstranit, což povede k velkému náporu cizinců na pracoviště OAMP. Dále je nutné upozornit, že některé země přerušily zahraniční poštovní styk a celá řada zastupitelských úřadů cizích států funguje v omezeném režimu a některé služby svým občanům neposkytují vůbec. Samotné ukončení nouzového stavu tak často neznamená, že cizinec bude moci vadu v krátké lhůtě odstranit.

Proto považujeme za nezbytné, aby byla těmto žadatelům poskytnuta přiměřená lhůta na odstranění vad žádosti s možností žádosti o prodloužení lhůty v odůvodněných případech. To se týká též procesních lhůt k odstranění vad, které již ministerstvo určilo a které uplynuly v průběhu nouzového stavu. Dodatečná přiměřená lhůta by měla jednak reflektovat povahu požadovaného dokumentu a obtížnost jeho doložení a osobní situaci a omezené časové možnosti žadatele (např. kvůli domácímu vyučování svých dětí nebo práci v exponovaných pozicích ve zdravotnictví či sociálních službách).

2) Pobytové žádosti, které nebyly v době vyhlášení nouzového stavu podány nebo byly podány pozdě:

Setkáváme se se situacemi, kdy cizinci pochopili formulaci ze stránek MV ČR: *“Cizinci, kteří se v okamžiku vyhlášení nouzového stavu (12. března 2020) nacházeli na území České republiky legálně, mohou dále setrvat na území po dobu trvání nouzového stavu bez nutnosti řešit svoje pobytové záležitosti.”*¹ tak, že po dobu nouzového stavu nemusí prodloužovat své pobytové oprávnění. Vzhledem k tomu, že cizinci mají jazykovou bariéru a uvedené informace byly na webu MV ČR uvedeny pouze v češtině a angličtině, je zcela pochopitelné, že k takové dezinpretaci došlo. A to i přes snahu MV a organizací poskytující poradenství informovat cizince o povinnostech srozumitelně a v dalších cizích jazycích. **Navrhujeme proto, aby bylo stanoveno:**

- a) **zkrácené překlenovací období po dobu 60 dnů od ukončení nouzového stavu, během nějž by bylo možné dodatečně podat žádost o prodloužení pobytového oprávnění či změnu účelu, pokud lhůta uplynula v době nouzového stavu;**

či alternativně

- b) **že běh lhůt pro prodloužování pobytových oprávnění či podávání žádostí o změnu účelu dlouhodobého pobytu byl přerušen po dobu nouzového stavu, což by zvýšilo právní jistotu adresátů doporučení ministerstva a vyjasnilo otázku promíjení pozdního podání žádostí.**

¹ <https://www.mvcr.cz/clanek/nove-povinnosti-a-informace-pro-cizince-prevence-rozsireni-covid-19.aspx>

3) Zaměstnanecká karta – ukončení její platnosti v důsledku skončení zaměstnání:

Situace na trhu práce je po dobu nouzového stavu poměrně nepřehledná. Zatímco v některých odvětvích dochází k propouštění, poptávka po zaměstnancích v jiných odvětvích (např. zemědělství, pečovatelské a zdravotnické služby) narůstá. Setkáváme se nicméně s celou řadou situací, kdy cizinec nebyl z objektivních důvodů způsobených mimořádnou situací v souvislosti s COVID-19 schopen dodržet 60 denní lhůtu pro nalezení a včasné oznámení nového zaměstnání poté, co byl jeho pracovní poměr ukončen. **Považujeme za nezbytné, aby bylo přihlédnuto k situaci těchto cizinců a potřebám trhu práce postiženém pandemickými opatřeními. Navrhujeme proto, aby bylo stanoveno:**

- a) **zkrácené překlenovací období po dobu 60 dnů od ukončení nouzového stavu, v rámci kterého se zaměstnanecká karta nadále bude považovat za platnou**, pokud ke skončení zaměstnání došlo během nouzového stavu či méně než 60 dnů před jeho vyhlášením, a v této lhůtě bude moci cizinec oznámit nové zaměstnání ministerstvu;

či alternativně

- b) **že po dobu platnosti nouzového stavu byl přerušen běh lhůty 60 dnů po skončení zaměstnání**, ve které bylo třeba oznámit změnu zaměstnavatele.

Zaměstnavatelům by navržená řešení umožnila využít potenciál již integrovaných zaměstnanců, kteří se na území legálně nacházejí, bez nutnosti nábory v zahraničí a absolvování složitého a v tento moment prakticky nemožného procesu žádosti o vydání zaměstnanecké karty. Cizincům by poskytla šanci udržet se na trhu práce.

4) Cizinci nacházející se v době nouzového stavu v zahraničí:

Další častou situací, kterou řeší cizinci s platným pobytovým oprávněním v ČR, je možnost návratu na území ze zahraničí s cílem pokračovat v plnění účelu pobytu, případně v poskytování součinnosti ministerstvu v průběhu správního řízení. Jedná se o konkrétní případy, kdy cizinci během pandemie z objektivních příčin uvízli v zahraničí a v této době jejich překlenovací štítek (osvědčení o oprávněnosti k pobytu dle § 87y cizineckého zákona), dlouhodobé vízum či dlouhodobý pobyt pozbyl platnost.

Jsme přesvědčeni, že tito cizinci by měli mít umožněn vstup do ČR, protože jim v něm zabránily překážky na jejich vůli nezávislé (např. opatření úřadů v zemi původu, opatření leteckých a dopravních společností, dostupnost spojů včetně pozastaveného fungování českých zastupitelských úřadů). **Navrhujeme, aby cizincům s platným pobytovým oprávněním, kteří se v době nouzového stavu nacházeli v zahraničí a v této době uplynula platnost jejich překlenovacích štítků:**

- a) **byla jejich platnost prodlužována o 6 měsíců od ukončení nouzového stavu s tím, že překlenovací štítky (či víza za účelem převzetí povolení k pobytu, která se obecně v takových situacích využívají) vyznačí do pasu zastupitelský úřad a ministerstvo k tomu poskytne náležitou součinnost cizinci či zastupitelskému úřadu (např. e-mailové potvrzení o podané žádosti s poznámkou o oprávněnosti ke vstupu a pobytu na území),**

a zároveň

- b) **bylo správní pobytové řízení těchto žadatelů přerušováno**, resp. aby ministerstvo nečinilo další úkony směřující k rozhodnutí, jakmile se o jejich pobytu v zahraničí v době nouzového stavu dozví, a to na 6 měsíců nebo na nezbytně nutnou dobu.

5) **Cizinci pobývající na území na základě výjezdního příkazu:**

Další skupinou, která se na nás obrací ve velké nejistotě, jsou cizinci pobývající v ČR na základě výjezdního příkazu (jde často o poměrně komplikované pobytové situace, např. pravomocné zamítnutí pobytové žádosti či zastavené řízení o ní, pravomocné zrušení pobytového oprávnění, správní vyhoštění, rozhodnutí o povinnosti opustit území apod.). Vzhledem k tomu, že se nejedná o zanedbatelnou skupinu osob, jsme přesvědčeni, že pro zvýšení ochrany zdraví těchto cizinců a pracovníků cizinecké policie i ministerstva je nezbytné, aby i v tomto případě bylo přistoupeno k přechodnému období. **Navrhujeme, aby byla plošně prodloužena platnost výjezdních příkazů, a to na dobu 60 dnů od ukončení nouzového stavu.** Prodloužení by se týkalo výjezdních příkazů udělených v době nouzového stavu a těch, jejichž platnost uplynula v době nouzového stavu či má uplynout dříve než 60 dní po jeho ukončení. Dále by se vztahovalo na cizince, kterým v době nouzového stavu zaniklo pobytové oprávnění na území a bylo jim uloženo správní vyhoštění anebo povinnost opustit území.

V odůvodněných případech je navíc nutno některým osobám udělit tranzitní schengenská krátkodobá vízum na maximální možnou dobu, a to na více než 14 dnů s cílem reálné možnosti tranzitu za účelem zjednodušení návratu do země původu.

Ustanovení, že všichni cizinci, kteří se na území v době vyhlášení nouzového stavu nacházeli legálně, zde po dobu jeho trvání mohou legálně také dále setrvat, bylo z hlediska právní jistoty velmi vítaným a důležitým krokem. **Nepochybujeme, že je v zájmu všech aktérů zajištění náležité právní jistoty těchto osob i v rámci postupného návratu k běžnému režimu. Právě k tomu účelu by námi navrhané přechodné období mělo přispět.**

S pozdravem,

Andrea Krchová

Ředitelka Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty v ČR, z.s.

Magda Faltová

Ředitelka Sdružení pro integraci a migraci, o.p.s.

Předsedkyně Výboru pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva

